

zaaknummer 2012T896

10 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
verbonden aan de Congregatie FIC (Broeders van Maastricht)

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 2 juli 2014. Op 23 oktober 2014 is bij de griffie een verweerschrift namens aangeklaagde ingekomen van broeder [naam], provinciaal overste van de Congregatie van de Broeders van Maastricht. Op 21 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn zus, mevrouw [naam] en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Oijen. Aangeklaagde is vanwege gezondheidsredenen niet verschenen en heeft zich laten vertegenwoordigen door broeder [naam] en broeder [naam], lid van de Congregatie van de Broeders van Maastricht.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in de periode 1968-1970, gedurende zijn verblijf op het Juvenaat [naam] te [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was de zaalwacht op de slaapzaal van klager.

2.2. Klager komt uit een katholieke gezin met vijf kinderen. Na de lagere school ging klager in 1968, op 12-jarige leeftijd naar het Juvenaat in [plaats] om de HAVO te volgen. Klager en zijn oudere broer [naam] verbleven intern, op het internaat. Het Juvenaat viel onder de broeders van Maastricht die daar het onderwijs verzorgden. Zij hadden tevens de leiding in het internaat. Aangeklaagde was zaalwacht op de slaapzaal waar klager verbleef met de andere 12- tot 14 jarigen. Zijn broer [naam] zat in een andere (oudere) groep. Aangeklaagde was ook tekenleraar en gaf het vak handenarbeid. Na de lessen was aangeklaagde de begeleider in de hobbykelder van het Juvenaat.

Al de eerste avond van zijn verblijf op het internaat werd klager geconfronteerd met een dubieus gebruik op de slaapzaal. Aangeklaagde droeg de jongens op om hun onderbroek uit te doen alvorens hun pyjama aan te trekken. Aangeklaagde keek daarbij toe. Dit gebruik bevreemde klager en hij vertelde het aan zijn broer [naam]. [Broer] verzekerde hem dat dit op zijn slaapzaal nooit gebeurde of gevraagd werd; alle jongens sliepen met hun onderbroek aan.

Vanaf de eerste maand merkte klager dat er 's nachts "gerommeld" werd aan de bedden van sommige jongens, vooral bij het bed bij de toiletgroep. Klager zag aangeklaagde dan met een zaklantaarn schijnen en een jongen meenemen naar de aangrenzende slaapzaal. Klager dacht eerst dat het ging om het troosten van jongens die heimwee hadden. Na de eerste drie maanden op het Juvenaat moest klager zonder opgaaft van redenen van slaappleafts wisselen en werd hem het bed bij de toiletgroep toegewezen. Kort na deze wisseling werd er bij klager ook "gerommeld" aan het bed. Aangeklaagde bescheen klager met zijn zaklamp en deed de dekens van het bed van klager naar beneden. Vervolgens trok aangeklaagde de pyjamabroek van klager omlaag. Klager was bang en trachtte zich slapende te houden. Klager hield zijn ogen stijf dicht en weet niet exact wat aangeklaagde op dat moment deed. Klager hoorde aangeklaagde naast zijn bed "rommelen" en vermoedt dat aangeklaagde seksuele handelingen bij zichzelf verrichtte. Na verloop van tijd ging aangeklaagde dan weer weg bij klagers bed en bleef klager met ontbloot lichaam liggen.

Een aantal keren herhaalde aangeklaagde deze handelingen tot klager op een nacht met aangeklaagde mee moest naar de andere slaapzaal omdat hij volgens aangeklaagde veel lag te hoesten en de anderen daar wakker van zouden worden. De andere slaapzaal was niet meer in gebruik en was opgedeeld in chambrettes. Klager werd in één van de chambrettes geleid en moest zijn pyjamajasje uitdoen. Vervolgens moest hij op zijn buik op het bed gaan liggen waarna aangeklaagde klagers rug insmeerde met een crème ter ontspanning. Aangeklaagde ging even weg en kwam vervolgens geheel naakt terug. Klager lag op zijn rechterzij en hield zich slapende maar zag door zijn wimpers aangeklaagde met een grote erectie op zich afkomen tot vlak bij zijn gezicht; klager was doodsbang. Daarna liep aangeklaagde naar de andere kant van het bed, deed de pyjamabroek van klager naar beneden en schoof achter hem in bed. Klager voelde de stijve penis van aangeklaagde tussen zijn billen waarna aangeklaagde hem anaal verkrachtte. Klager bleef doodstil liggen maar had erg veel pijn. Aangeklaagde kwam klaar en verzocht klager naar het toilet te gaan. Klager probeerde zichzelf zo goed als het kon schoon te vegen van alle viezigheid, waarbij aangeklaagde hem aanspoorde om een beetje op te schieten. Vervolgens moest klager weer in zijn eigen bed gaan liggen. Aangeklaagde heeft klager nog vier à vijf maal op deze wijze misbruikt.

Door een afname in het leerlingenaantal waren de broeders in 1970 genoodzaakt het Juvenaat op te heffen en werden alle leerlingen naar huis gestuurd. Het misbruik is daarmee gestopt.

2.3. Klager ging niet over naar twee HAVO en heeft zijn schoolcarrière vervolgd op de [naam] MAVO te [plaats]. Klager heeft nooit met zoveel woorden over het misbruik gesproken maar heeft wel verteld dat er rare dingen gebeurden op het Juvenaat. Zijn nieuwe klasgenoten moesten daar erg om lachen en geloofden klager niet. Na de MAVO heeft klager de MTS bouwkunde afgerond. Later heeft klager nog de avondopleiding burgerlijke- en utiliteitsbouw gevolgd. Sinds 1988 werkt klager als [beroep] voor zichzelf.

In 1987 is klager getrouwd uit welk huwelijk vier kinderen zijn geboren. Sinds 2007 leeft klager gescheiden van zijn echtgenote en sinds 2010 heeft hij een nieuwe relatie.

2.4. In 2006 heeft klager aan zijn zus, mevrouw [naam], over het misbruik verteld. De zus van klager is huisarts en heeft klager geadviseerd contact te zoeken met een psycholoog. Van 2006 tot 2011 is klager in behandeling geweest bij een psychologe.

De zus van klager heeft in 2010 namens klager melding gemaakt van het misbruik bij de commissie Deetman. Na enige tijd heeft klager de moed gevonden om een officiële klacht tegen klager in te dienen. Het raakt klager zeer dat aangeklaagde ongestraft rondloopt terwijl hij onnoemelijke schade heeft aangericht bij klager.

2.5. Het seksueel misbruik heeft een grote impact gehad op het leven van klager. Pas in 1978 heeft klager erover durven spreken met zijn toenmalige partner. Tot dat moment leefde klager in een sociaal isolement. Klager twijfelde over zijn seksuele geaardheid totdat hij zijn eerste vriendinnetje kreeg. Klager had moeite met het delen van emoties en was overbeschermend naar zijn kinderen toe. Klager heeft veel last van herbelevingen; de herinneringen aan de traumatische gebeurtenissen zijn een dagelijkse realiteit. Klager is een tijd drugsverslaafd geweest en wijt die verslaving aan het seksueel misbruik dat hem is overkomen.

2.6. Klager wil met het indienen van zijn klacht bereiken dat aangeklaagde en /of de verantwoordelijken binnen de kerk beseffen en inzien dat er met de verwerpelijke daden zoals klager die heeft omschreven onnoemelijke schade is aangericht. Klager vindt dat deze daden niet ongestraft mogen blijven. Voorts hoopt hij dat zijn verhaal ertoe kan bijdragen dat seksueel misbruik binnen de kerk voor de toekomst kan worden voorkomen.

3. Het verweerschrift (zakelijk weergegeven)

Broeder [naam] heeft in het namens aangeklaagde ingediende verweerschrift gesteld dat aangeklaagde zich niet herkent in het beschreven misbruik. Bij de herinneringen aan het Juvenaat kwam bij aangeklaagde een sterk negatief gevoel naar voren. Hij voelde zich toen heel eenzaam en worstelde met zijn roeping als broeder. Aangeklaagde heeft aangegeven dat hij geen herinnering heeft aan klager en hij zich niet kan voorstellen dat hij heeft gedaan waarvan hij beschuldigd wordt. Broeder [naam] heeft verklaard dat er binnen de archieven van de congregatie geen gegevens zijn gevonden die kunnen duiden op misdragingen gepleegd door aangeklaagde.

Broeder [naam] heeft echter verklaard dat, indien aangeklaagde de handelingen zoals klager die heeft omschreven inderdaad heeft bedreven, hij misbruik heeft gemaakt van zijn positie als slaapzaalbroeder en opvoeder en als religieus en inbreuk heeft gemaakt op de lichamelijke en psychische integriteit van klager.

Broeder [naam] merkt op dat hij vanwege het feit dat aangeklaagde zich niet herkent in het beschreven misbruik dit niet zonder meer kan bevestigen. Niettemin komt het de overste, gelet op de gedetailleerde verklaring van klager en het geleverde steunbewijs zonder meer aannemelijk voor dat aangeklaagde zich destijds tegenover klager heeft schuldig gemaakt aan seksueel misbruik.

Indien het misbruik inderdaad heeft plaatsgevonden bieden broeder [naam] en broeder [naam] daarvoor hun oprechte excuses aan, ook voor het feit dat de congregatie in gebreke is gebleven om het seksueel misbruik te voorkomen dan wel tijdig adequate maatregelen tegen aangeklaagde te treffen. Ter zitting hebben de broeders daarboven verklaard dat zij geen moment twijfelen aan het verhaal van klager. Het is verschrikkelijk en had nooit mogen gebeuren. De broeders hebben hun bewondering uitgesproken voor de moed die klager heeft gevonden om met zijn verhaal naar buiten te komen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen

moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zesenvestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het verstrijken der jaren zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende zijn verblijf in het [juvenaat] te [plaats] door aangeklaagde seksueel is misbruikt.

Het misbruik bestond uit het naar beneden trekken van de pyjamabroek van klager waarbij aangeklaagde klagers blote geslachtsdelen observeerde. Dit misbruik is gedurende een periode van drie maanden meerdere keren per week voorgekomen. Voorts bestond het misbruik uit het vier tot vijf maal anaal verkrachten van klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt in de eerste plaats door de authentieke en gedetailleerde wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de gegrond verklaarde klacht van de heer [naam] (2014W1242) die eveneens gedurende zijn verblijf op het Juvenaat is misbruikt door aangeklaagde. Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van de heer [naam] die gedurende zijn verblijf op het pensionaat [naam] te [plaats] door aangeklaagde werd gestreeld op de slaapzaal. Ook de verklaringen van mevrouw [naam], eerdere echtgenote van klager, mevrouw [naam], zus van klager, de heer J.F. Bekker, zwager van klager en mevrouw [naam], GZ psycholoog dienen ter ondersteuning. Zij hebben allen verklaard dat klager hen al in 1978, 2006 en 2007 over het misbruik heeft verteld.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager stond tot aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts dertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon in wie hij vertrouwen mocht hebben.

4.5. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht kan bijdragen aan de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Provinciaal overste van de Congregatie van de Broeders van Maastricht, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal overste van de Congregatie van de Broeders van Maastricht de klacht gegrond te verklaren.

zaaknummer 2012T896

Dit advies is vastgesteld op 10 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.